Fiatı : 50 Kuruş

EDEBALİ

Aylık Sanat Dergisi

Sanat ve fikir

Bu Sayıda :

Çıkarken

Öğretmenlik Ruhu ve Kalitesi

Trabzon'dan Erzurum'a Yollar

Çalışmalarım

Öğretmen

Modern Resim Sergisinden çizgiler

Bilecik Öğretmenler Derneğinin 1951-52 Yılı Faaliyeti

Dilenmeler, tatiller ve Kamplar

BİLECİK KENT BELLEĞİ

EDEBALİ

AYDA BİR ÇIKAR MESLEK VE KÜLTÜR DERGİSİDİR

Cilt : 1 Sayı : 1 Mart : 1952

Milleti kurtaranlar yalnız ve ancak muallimlerdir. Muallimlerden ve terbiyeden mahrum olan bir millet henüz bir millet namını almak istidadını kesbetmemiştir.

ATATÜRK

ÇIKARKEN

İnsan vardır, dünyada çok para kazanmış, zengin olmuş, parası sayesinde bulunduğu çevre içinde büyük bir itibara sahip olmuştur.

İnsan vardır şansı yardım etmiş, yükselmiş, büyük bir mevki kazanmış, dünyada mes'ut bir hayat sürmüştür. Fakat unutmamak lâzımdır ki ne servet ne mevki hiç bir zaman o insanın adını ebedileştirmeye kâfi değildir. İnsanları yükselten, ölmezler sırasına sokan her şeyden evvel bıraktıkları eserlerdir.

Eser vermeyen insan meyvesiz ağaça benzer. Bir ressamı, bir musiki şinası, bir muharriri, bir san'atkârı, bir kumandanı, bir alimi velhasıl her hangi meslek sahibi olursa olsun yükselten, ebediyyen yaşatan onların eserleridir.

Hangi çevrede olursa olsun fikrî olgunluk, fikrî seviye, müsbet iş ve eserle olur.

Bu gerçeği kendine

BİLECİK KENT BELLEĞİ

rehber ittihaz eden biz Bilecik öğretmenleri bir yandan meslektaşlarımızla kültür münasebetleri kurmak, ayni zamanda memleket irfanına ufak da olsa yardım etmek, bütün İl öğretmenleri arasında samimî bir iş birliği vücuda getirerek kaynaşma imkânlarını sağlamak amacı ile bir dergi çıkarmağa karar vermiş ve bunu bugün kuvveden fiile çıkarmış bulunuyoruz.

Öğretmenler derneğinin İl Danışma Kurulu çalışmalarını destekleyecek olan böyle bir eseri yaratmak ve yaşatmak maksadile harcadığı emeği burada şükranla kaydetmek isteriz.

Dergimiz, mezarı şirin Bileciğimizde bulunan bir Türk büyüğü, Türk bilgini ve Türk mütefekkiri olan ŞEYH EDEBALİ'nin adını almıştır. Bunun iki mühim sebebi vardır.

Evvelâ bilgisini kendi içinde saklamıyarak müritlerine ve Türk muhitine yaymış olan Şeyh Edebalinin ayni zamanda bir mürebbî ve öğretici olarak çalışmış ilim ve irfan hayatına hizmet etmiş bir öğretmen olması, sonra evinin bahçerinde bitip kısa bir zamanda yetişen, büyüyen ve her tarafı kaplayarak gölgesinde bırakan ağaca ait rüyasını gördüğü evin çevremizde bulunmasındandır. (1)

Bu rüyasını yorumlayan rüya tabircisi Edebali'ye, kızını bir prense vereceğini ve onun kurduğu devletin b ü t ü n dünyaya hakim olacağını haber vermiştir.

Bilecik öğretmenleri bir kültür eseri olarak çıkaracakları bu derginin Türkiye devletinin temeli olan Osmanlı imparatorluğu gibi uzun ömürlü olmasını dileyerek dergilerine bu adı vermeyi münasip

görmüşlerdir.

Edebali dergisi bir kültür ve meslek dergisi olarak çıkacaktır. Dergimizde meslekî yazılar, mahallî incelemeler, Tarih, Coğrafya, edebiyat ve ekonomiyi ilgilendiren etütler, folklor çalışmaları geniş ölçüde yer alacaktır.

Bunun dışında her türlü kültür yazıları da dergi hacminin müsadesi nisbetinde yayınlanacaktır. Ayrıca açacağımız haberler sütununda İlimizin danışma kurulu çalışmaları, öğretmen gezileri, öğretmenler derneğinin çalışmaları hakkında bilgiler verilecektir.

Eserin yaşaması için bütün öğretmen ailesinin bize maddî ve manevî bakımdan yardımcı olmasını candan temennî ediyoruz. Bizi gerek yazıları, gerekse maddî müzaheretleri ile sayın meslektaşlarımız destekler, bu hususta lâzım gelen kolaylığı gösterirlerse elbet hiç bir müşkülâta uğramıyacağız.

Kadir-şinas meslektaşlarımızın müzaheretine güveniyor, inanıyoruz. Derginin hepimize uğurlu olmasını ve meslektaşlarımızın yardımlarını dileriz.

Saygılarımızla.

EDEBALİ

(1) Fuat Köprülü. Osmanlı imparatorluğunun menşeleri adlı fransızca eserden.

Muallimlerimiz, Cumhuriyet prensiplerinin hakikî fedakârlârıdır.

MUSTAFA NECATİ

BİLECİK KENT REHBERİ

Öğretmenlik Ruhu ve Kalitesi

Yazan :
Alâaddin BİNGÖL

Manevî kıymet ölçülerinin değişmesi ve bilhassa bu kıymet mefhumunnu zihinlerde ve kalplerde küsenmesi öğretmenleri derinden derine düşündürüyor, onları halledilmesi zarurî muazzam bir içtimaî problemle karşı karşıya getirmiş bulunuyor. Şunu itiraf etmeliyizki: biz öğretmenler, bu mühim meselenin derinliğine nüfus etmiyor ve edemiyoruz. Ancak satıhta dolaşmakta ve dolayesile bu içtimaî yaranın bir kısmını olsun sarmamaktan mütevellit manevî bir yükün ezici ağırlığını vicdanımızda duymaktayız. Öğretmenlerin büyük bir ekseriyeti, yüklendikleri vazifeyi feragatle ve içten gelen bir bağlılıkla yapmakta oldukları muhakkaktır. Fakat bu çalışmanın verimli olduğu da iddia edilemez. Vakıa bu yarayı doğuran amillerin kökleri o kadar çeşitlidir ki bunu yalnız öğretmenler zümresinin hallini düşünmek hem cesurane hemde hayalî bir iddia olur. Ben burada bu mühim davanın hallinde rol alacak müesseseleri başında öğretmenlerin yer alması gerektiğini ve binaenaleyh müallimlik mesleğinin bugünkü pasif durumdan kurtarılmak suretile kalitesini yükseltmenin de bir zaruret olduğunu belirtmek istiyorum. Bu gün öğretmeni yapıcı vasıfları köreltilmiş, muayyen emir, nizamname, üst kademelerin iradeleriyle mahdut bir sınır içinde hareket edebilen ve ancak sınıf kitaplarındaki konuları şu ve bu metotla, şu ve bu şakilde işlemekten ileri gidemeyen pasif bir zümre haline sokulmuş-

tur. Öğretmen okullarının ıslahı ve çoğaltılması, Köy Enstitülerinin öğretmen okulu haline getirilmesi düşünüldüğü şu sıralarda bu mevzu, üzerinde durulması gereken bır davadır. Öğretmen okullarının islâhı ve tevsii düşünlürken kemiyetten ziyade keyfiyet üzerinde durulması ve bilhassa meslekî aşk ve heyecanla vazifesi başına geçen genç öğretmenin karşılaşacağı maniaları yok etmeği ele almak, ilk düşünülmesi lâzım gelen bir problemdir. Öğretmene, meslekî bir disiplin altında geniş bir hürriyet havası içinde çalışmak imkânını sağlamak lâzımdır. Bir öğretmen, memleket mukadderatını kendilerine endişesiz teslim edilecek bir nesli hazırlamak gibi muazzam bir eseri vücuda getirmeyi yüklenmiş bir insandır. Bu insanın, eserini vucuda getirirken emir, nizamname ve üst kademelerin kuru telkinleri değil Vatan ve Millet sevgisinin tükenmez menbalarından aldığı ilham ve heyecan, hareket yolunu gösteren biricik rehberi olmalıdır.

Öğretmen, içindeki sanatkâr ruh yaşadığı müddetçe istenen eseri yaratabilir. Yoksa ısmarlama zevklerin ve fikirlerin vücuda getirdiği ısmarlama bir eserdeki ruhsuzluk ve manasızlık öğretmenin eserinde de görmek mümkündür. Bugünün öğretmeni bu hale getirilmiştir. Öğretmenlerin okul içi ve okul dışı faaliyetlerinin bütün teferruata varıncaya kadar tayin ve tesbit edilmesi, dondurulmuş bazı çalışma tarz ve metotlarla sevk ve idare edilmenin daha verimli olacağı kanaati, bu günün Millî Eğitiminde hakim olan bir zihniyettir. Bu zihniyeti tamanen kaldırmak artık bir zaruret halini almıştır. Teftiş makanizması yapıcı bir mües-

sese rolünde değildir. Teftişte, öğretmenin yalnız noksan taraflarını bulmak başta gelmektedir. Yalnız kendisini tenkide geldiğine inanan öğretmenle Müfettiş arasında asla samimiyet yoktur. Daima beğenilmemeğe ve müfettişin nas gibi kabul ettirdiği hareket hattı, itirazsız taklide mecbur tutulduğu için öğretmende nefsine karşı itimadı kalmamış ve şahsiyeti sindirilmiş ve yok edilmiştir. İtiraf etmeliyizki öğretmenler gittikçe yukarıdaki evsafta birleşmekte ve tek tip haline girmektedir. Yeni nesli millî birliğimizin yıkılmaz birer kal'aler haline getirmek, onlara sağlam karakter ve sarsılmaz iman aşılamak davası bu şartlar altında bir hayal olmaktan ileri gidemez.

Binaenaleyh yukarda da temas ettiğim gibi, öğretmen meslekî bir disiplin altında geniş bir hürriyet havası içinde çalışmak imkânını daima bulmalıdır. Öğretmenlere rehberlik yapılmalı; onlara faydalı eserler tavsiye edilmeli; fakat " Şu eserdeki çalışma tarzı verimlidir, muhakkak bunu tatbik edeceksiniz„ şeklindeki baskıdan kat'iyen sakınılmalıdır. Öğretmen takip edeceği yolu ve öğretme metodunu bilir ve öğrenmiştir. Eline aldığı yeni nesli millî birliğimizin birer rüknü haline getirmek için gereken malzeme engin ruhunda luzumu kadar mevcuttur. Öğretmenlerin şu mukaddes yaratıcılık vasıf ve kudretini baltalamayalım. Daha talebe iken bu kutsi heyacanı duymuş ve yaşamış olan Millî Eğitim Bakanımız Tevfik İleri'nin bu hususta alacağı cezrî bir kararla Millî eğitim tarihimize silinmez bir isim olarak geçmesini candan temenni ediyoruz.

Trabzun'dan Erzurum'a

Yazan : C. S.

Sabahın saat dokuzu, köhne bir garajın dar sokağına girmiş bir kamyon, yan kapakların hizasına kadar un çuvallariyle dolu. Bir insan ve bir masa sığabilecek kadar dar bir yer, adı yazıhane. Kalın enseli yağlı yakalı traşsız yüzlü bir simsar. Kirli masanın üzerinde dağınık bir halde kâhat parçaları... Altında, kutupları kopmuş akümülâtörler, bozuk bujiler, çeşitli hurdalar. Kapısının önünde çuval, heybe ve ince kırnapla bağlanmış yatak ve yorganlar.

- Haydi Erzurum'a.. bir çeyrek sonra kalkıyor; Torul, Gümüşhane, Bayburt'a da müşteri alır.. geç kalan yetişemez.

Şu gelenleri kaçırma, dikkat, yirmiden kapı aç.. kafesle. Biz üç kişiyiz, yer var mı? Simsarın çığırtkanı oralı olmaz görünür: haydi kalkıyor. Zigana'yı Kop'u yalnız bu araba aşar, başkanına binmeyin, aklı olan buraya gelir. Bana bak hemşeri yerin var mı? biz üç kişiyiz. Üçünüz altmış lira.. haydi kalkıyor.. yolculaea nane şekeri, portakal, mandalin, simit. Ulan şimdi nane şekerini başına geçiririm, çek arabanı. Nereye gideceksiniz? Ben sizi Erzuruma gönderirim, hemen altmış lira yerin yoksa yer kalmıyacak. Okadar veremeyiz boba.. İnsan başına beş lira veririz, öyle geldik. O devir geçti, benzin; yağ şimdi ateş pahasına. Gene satıcı çocukların sesleri. Ulan defolun şuradan piç kuruları, kafa şişiriyorsunuz. Üzerlerine yürünen çocuklar gülüşerek on metre kadar giderler oradan yine bağırırlar: yolculara nane şekeri... Yirmi lirada fazla durma, ona kadar in, ben şu gelenlere bakıyorum. Haydi sizin için elli olsun, daha aşağı on para inersem anam avradım olsun, işte son söz.. bugün vapurdan çıktılar, koyun sattılar, naza çek kendini, ama kaçırma..

Bana bak Erzurum yolu açıldı mı? Duymadınmı radyo car car bağırıyor. Sen radyoya kulak asma, geçendede öyle dedi Kop dibinde anamız gevredi üçgün . otaraftan gelen var mı sen onu söyle? U-

BİLGİ KENT BELLEĞİ

lan ben seyrü sefer memurumuyum Canın isterse inan bu kadar ümmeti Muhammet hükûmetin radyosuna inanıyor da bir sen akıllımı inanmıyorsun? Ben hükûmete de inanmam, hangi dediğini yapar sanki.. Yeter arkadaş ne bağırıyorsun? Kamyonda yer mi kaldı, iğne atsan yere düşmiyecek. Hırgalandıkça yerleşir paşam, bu kakarcık yükle gidilir mi?..

Daracık yerde oturan adama para verip kirli bir makbuz kâhadı alan bir müşteri arka tekerleğe basarak yan kapaktan bir ayağını geçiriyor bismillâh deyip sağ ayağına bir yer buldu mu ellerile otu. ranların omuzuna tutunuyor, sol ayağını da sokmak için yer arıyor. Yavaş yahu, nasırıma bastın, ezdin, öf, müsaade et gibi seslerden sonra mecburi bir kıpırdanış . yeni gelen de bir yere çömeliyor.

Saatlar geçiyor. On iki, on üç, on beş.. daha arabada yolculuğa ait bir kıpırdanış yok. Dört saattır burada oturiz, Ha kalktı, ha kalkacak; süle allahı seversen ne vakıt cidecek, zabahtan beri acım?

- Şimdi kalkıyor boba, acelen ne? ananın karnında dokuz aya nasıl durdun?

- Şurda kariler olmasa ben saa nasıl durduğumu cösteririm. Hadi şöför efendi; cözünü seveyin bekeldüğimiz yeter; işlettir şuni..

- Şimdi kalkıyor şimdi.. hadi bir kişilik yer kaldı. Kalkıyor, kalkıyor, yolcular yerlerini alsın.

- Be birader yetişir artık, zığanaları geçeceğiz. ilerisi nedir bilmiyoruz. şöförde yolcuların fikrinde: yeter yahu makaslar ters döndü. Verin paramızı ineceğiz; nerdeyse gün batacak.

- Gidiyor, gidiyor, hadi şöför yerine geç. Dur bir sayalım bakalım tamam mı?

- Ofı. ne bitmez saymak bir saat oldu hâlâ sayıyorlar,

Baba anforu herkes sever. Bak işte bir kişi fazla.. kim para vermedi ise söylesin; yoksa araba hareket etmez.

Ben verdim; biz verdik... Neyse oda bizden olsun.

Kontağı aç, marşı çek, gaza bas. Amerikan bezi yırtılır gibi bir ses. Hareket yok. Marş dinomosunun dişlileri dönüyor fakat motorda ses yok Ulan yağ donmuş. Ali alşu kolu çevir. Şöför yamağı çevirir motor almaz. Kolu bırak . Ulan ağzınızı açmış ne bakıyörsunuz, dayanın arkasından şuna. Ha oluyuor, olur ha gayret aslanlar, ha ha oluyor. Üstekiler aşağı insin yük biraz hafiflesin; daha duruyorlar bak, hadi aşğı ha bir daha, tuh be bu kadar adam şu kadarcık arabayı itemiyorsunuz. Yediğiniz ekmek haram olsun.. Ha kıpırdadı. ha gayret. Ulan ananızı eşek tepsin. Ali hele kolu bir daha çevir bakalım. Avans ver. Benzin gelmiyor, kaputu aç, karbüratöre pompa yap. Ses yok. Bütün kulaklar yalnız motorun sesini duyabilmek için tetikte. Yerinden memnun olan kamyonun motorunda ses yok. Hadi babsının ağzına anasının gerdanına tükürdüğüm, mubarek..

- Bu meret burada yürümüyor dağda ne yapacak.

- Ulan herif beğenemedin mi; senin sülâlen böyle araba görmöş mü bi kere?

- Nesini görecek bu allahın belâsının; keşki ben de görmez olaydım.

Benzin şişesini ver, karbüratöre biraz akıtalım. Şimdi çevir kolu... Gürrrr. Deprem misali bir sallanma, ekzos borusundan simsiyah bir duman.

Herkesin yüzünde bir gülümseme Şöförü elini vites koluna atıyor, bismillah Gacırr: birinci vites, tekerlekler dönüyor, ikinci vites: kısa bir yokuş çıkılıyor, üçüncü vites dişlileri birbirine geçiriyor, uğurlar olsun, allah nazardan saklasın.

Trabzon'un asri mezarlığını geçen komyon Değirmen dere çayının sağ kıyısında uzayan şoseye girince kamyon Boztepenin gölgesine sığındı. Şose üzerinde iki adam durmuş ellerini kazdırıyor.

- İki kişilik yer varmı, Hamsi köye kadar.

- Ver iki lira atla arabaya

- Biz her zaman elli kuruşa gidiyoruz. Şöför debriyaj pedalından ayağını kaldırıyor; araba kalkacak gibi.. hadi altmış verelim. Atlayın.

- Nereye atlıyacaklar yahu kucağımıza mı?

- Ahmet sen yanıma gel.. Yanına oturan iki müşteriye:- müsadê derseniz bir ahbap; zaten Ahmet müsaadeyi beklemeden yerleşmeğe uğraşıyor.

Şubat yirmi sekiz olmasına rağmen bu dere boyunca bahar hükmünü sürüyor.

BİLİM KENT YAYINLARI

Yollar

Yollar tirşe bir şerit gibi,
Önümüze seriliverir.

Yeşil gözlüm.

Bir ucunda ben, ötekinde sen.

Gözyaşım dökülüverir

Yollar kıvrılır uzanır gider
Yükselir görünür alçalır siner
Yol gider, yolcu gider,

Hayalin siliniverir.

Nice billûr pınarlar
Her mevsimi bir bahar
Güneş batar, ay doğar

Sonsuz ümitler verir

Yola düşer aşıklar
Salınır güzel kızlar
Çözülmez sırları var

Gidenler gelmeyiverir
Yollar arzular seni
Benim özlediğim kadar

Yeşil gözlüm
Yollara sal kendini

Gülyüzün görünüverir.

S. ATAKAN

Çalışmalarım (1)

Yazan
Gölpazarı Gazimihal Öğretmeni
AHMET YURTTAŞ

Siz okuyucularıma bu yazımla bir öğretmen olarak tatil, okul içi ve okul dışı çalışmalarımı anlatmağa çalışacağım. Yazımın ilk kısmına tatilin önemi ve tatil çalışmalarımı almış bulunuyorum :

Tatil deyince her işin bittiği, sadece istirahat etmek ve imkân dahilinde geziler yapmak aklımıza gelir. Evet, hakiki manasile budur. Fakat burada herkesin bildiği (İşliyen demir ışıldar) sözünü de unutmamalıyız. Bu kabilden okuyan bir kimsede hayatın her safhasında ve bilhassa kendi tuttuğu yolda daha emin adımlarla yürür, tam insan olmağı öğrenir. Biz insanlar (Müstesna kabiliyetler hariç) eşit zekâlarla yaratıldığımız halde bazılarımız sivrilerek yükselmekte ve karşılığı olarak ta tabiatın çeşitli nimetlerinden istifade etmektedir. Bir kısmımız da kendi kabuğumuza çekilerek dünyadan habersiz olarak ve hayatın çeşitli nimetlerinden mahrum bulunmaktayız. Bunun sebebini bulmakta hiç te güçlük çekmeyiz. Şöyleki: Okuyan, okuduğu eserlerden elde ettiği bilgiye kendi şahsiyetini de katarak bir varlık yaratabilmektedir İşte o varlıkla hayatta karşılaştığı bütün güçlükleri kolaylıkla yenmektedir.

Evet, Öğretmen mezun olduğu okuldan mesleği için gerekli bilgilerle techiz edilmiş olarak öğrencilerin karşısına çıkıyor ve hayata atılıyor. Fakat şunu bilhassa unutmamalıki: medenî dünya durmadan tekâmül etmekte ve ilmin her saha-

BİLECİK KENT BELLEĞİ

sında dev adımlarıyle ilerlemektedir. Bizim öğretmen olarak vazifemiz dünyanın bugünkü gidişine uymak, yarın için daha enerjik ve daha kavrayışlı bir gençlik hazırlamaktır. Bu da ancak dünün bilgilerine saplanıp kalmayıp bugünün meslekî eserlerini günü gününe takip etmekle elde edilebilir. Buna birde öğretmenin (Esasen mevcut olan) temiz, saf vatan sevgisiyle derin millî duygusunu da katarsak işte size: hisseden, mesleğinin bütün sorumluluğunu kavramış bugünün öğretmeni.

Ve yine hepimiz biliyoruzki, her gün yenen bal'ın zamanla dilimiz alışarak ilk bıraktığı tadını kaybedeceği gibi, tatilimizde geçen uzun günlerimizin yeknesaklığı da zamanımızın kıymetini hiçe indirir. Bu bakımdan herkesin kendi günlerini daha cazip bir şekilde geçirmesi, kendi zekâsının işlekliğine bağlıdır. Burada günlerimizin yeknesaklığını gidermek ve verimli bir ders yılına girmek için zamanımızdan azemi olarak istifade etmenin lüzumundan bahsetmek iştiyorum, Bu uzun yaz tatilimde mesleğim bakımından şöyle bir çalışma tarzı takipetmekteyim: Tatilimin büyük bir kısmında çeşitli konularla ilgili eserler okumak en büyük zevkimdir Mesleğimin morumluluğu ve vazifemin kutsiyeti ayrıca beni mesleğimle ilgili çeşitli eser ve yazıları okumağa sevkeder. Ve yine bu duygu iledir ki yazımın ilk kısmını sadece öğretmenin okuma, kendini yetiştirme konusu üzerinde toplamış bulunuyorum. Bu arada İlkokul Müfredat Proğramını mesleğimin çatısı olakar kabul etmekte ve bugünün çeşitli mesleki eserlerini de bu çatıyı yine bugünün gidişine göre hareket ettiren unsurlar olarak kabul etmekteyim. Onun için her ders yılına girmeden önce her arkadaşım gibi müfredat proğramını sindirerek tekrar tekrar okumamı millî bir vazife olarak kabul ediyorum.

Yıllık plânımı hazırlama da bana bu çalışmalarımla, geçmiş yıllardan elde ettiğim tecrübeler (Kısada olsa) kılavuzluk etmektedir.

(II. Yazı: Yıllık plânın hazırlanması ve okul içi çalışmaları.)

Çocuk ile, çocuk için yaşadığımız zamanlardır ki insanlığın ve vatanın istikbali ile doğrudan doğruya temas etmiş oluruz.

VASIF ÇINAR

İnsanın terbiyesi doğumundan başlar.

J. J. ROUSSEAU

Ben bütün çocuklarım için idim,

PESTALOZZİ

BİLGİ KENT BELLEĞİ

Öğretmen

Türk denen cevhere şerefler yazdın,
Her savaşta geçtin başa öğretmen.
Cehalet devine kabri sen kazdın,
Nur verdin toprağa, taşa öğretmen.

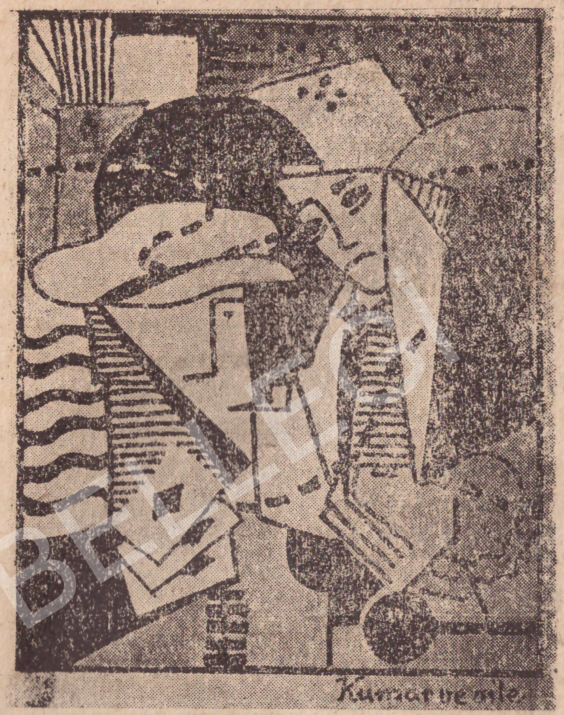
Eriyip inkilâp denen o nurda,
Varını, yoğunu verdin bu yurda,
"Millet Kalbi„ denen taht'a buyur da,
Dünyalar durdukça yaşa öğretmen.

Tanrı ilhamını sana yağdırır,
Fazilet kefesin daim ağdırır,
Devran bu, namerde, bazan döğdürür,
Döner mi yolundan? hâşâ öğretmen.

Sırmalı esvabı attın, giymedin,
Kılıca, zulmete boyun eğmedin,
Haksıza, kötüye yazık demedin,
Vurdun başlarını taşa öğretmen.

TAŞKENT

BİLECİK KENT BELLEĞİ

Modern resim sergisinden çizgiler

Yazan
SERVET ATAKAN

Ateşli gençlerimizin heyecan ve ruhunu aksettiren ve böylelikle bütün renkleri karıştırarak ihya etmiş oldukları bir resim sergisini hayranlıkla seyrediyordumı

Bu sırada kalabalık bir grup'un gürültüleri arasında kalın ve isyankâr bir ses beni daldığım bu renk aleminden ayırdı. Uzun boylu kırmızı yüzlü bir adam küstah tavır-

lariyle:

«Güzel eserlerin takdirkârıyım, Lâkin şu kadının çirkinliğine nakkaşın kudretsizliğine bakın, eline fırçayı alan ressamım diye ortaya çıkıyor bir takım gelişi güzel çizgiler çiziyorlar ve buna modern resim diyorlar»

Arkadaşı yüzünü buruşturarak onun sözünü kesti.

«Hakiki şair, hakiki ressam nerede? Hepsi şarlatan!»

Yaşlı bir zat altın gözlüğünü düzelterek: «Zamanımızda resimlerimizi takdir etmiyen kalmazdı. Şehzade başında (direkler arasında) karagöz meddah ve horoz döğüştürülen o yerde biz sergiyi duhuliye ile gösterirdik herkesin ağzı açık kalırdı» diye öğünüp gitti.

Bu gibi resim heveskârlarını dinlemek zahmetinde bulunursanız birbirinden farklı bir görüş ve iddiaların her çeşidini işitirsiniz.

Böyle şiddetli mazi severlik gösterenlerle anlaşmak pek güçtür. Her yeni görüş, her yeni düşünüş onlara göre sakattır. Bu gün bir Süleymaniye yapılamaz bu gün bir Rafael çıkamaz. Bu gün bir Yasari Zade gibi bir hattat bulunamaz derler.

Evet doğrudur. Her eser devrini temsil eder. Bu itibarla Süleymaniye de devrinin en medern eseridir. Rafael eserlerile devrinin en modern sanatkârı olmuştur. Eskiye dönerek değil ileriyi görerek, düşünerek yeni bir çığır açmıştır. Meşhur hattat Yasari Zade de yenilik yaparak güzeli bulmuş.

Yazıyı en yüksek seviyesine çıkarmıştır,

Zamanımızın sevileni de modern san'attır.

Modern san'at elli senelik mücadeleli, münakaşalı, tecrübeli mazisinden sonra istihzayı bile gülünç hale getirecek kadar varlığını ve orjinalliğini kabul ettirmiş bulunuyor.

Bizde de bazı ressamlarımız tablolarında modern sanat zihniyeti ile çalışmaktadırlar. Hatta bu teşebbüsleriyle en ileri garp memleketlerinden evvel davranmış olmak şerefini kazanmışlardır.

Halk arasında san'at meraklıları için bu alem henüz içine girilmemiş vahşi bir orman manzarasındadır.

Bu ormanın ilâhi güzelliğine sonsuz bir hassasiyet duyanlarımızda çoktur.

Onlar; sanatın anatomi, perspektiv gölge ışık gibi ölçülerini bir tarafa bırakmalı şeklin, rengin metafizik güzelliğine dalmak sırrında bulunmalı, dimağımıza ölçü ve bir nizam aramayan güzellik mefhumları yayılmalı, vücudümüzü bir ürperme sarmalıdır diyorlar.

Her devrin icapları her devrin san'atı, sanatkârı vardır. Mazinin san'atına hasret çekenler devirlerini yaşayamıyanlar yahut devirlerinin adamı olmıyan kimselerdir.

Netekim biraz sonra etrafında bir gurup genç olduğu halde, oldukça sade giyinmiş tareketleri sakin sesi lâtif orha yaşlı bir bayan biraz evvel hakaret gören tablonun önünde dikkatle durdu.

Saçının gümüşi pırıltıları altında, yüzü biraz heyecanlı, gözleri parlak, istikbalden ümitli, yenilikten memnun görünüyor ve bu haliyle onun sükûtü çok şeyler anlatıyordu.

Sâkin gençler hayranlıklarını gizleyemiyerek ikişer üçer ayrılmışlar kendi görüşlerl çapında mütalealarda bulunuyorlardı.

Bir aralık onları da dinlemekten kendimi alamadım.

Kimisi "şu tablo ne kadar lâtif bilhassa ritm ve ahengine hayran oldum» Kimisi «hele şuna bakan ne kadar canlı ne kadar taze bir ruhun ifadesini taşıyor»

Diğer bir genç arkadaşlalarına heyecanla «şu resmin havası içinde bulunduğunu farzet bütün bir tabiatın güzellik, iyilik ve hakikat vadilerinde seni dolaştır mıyor mu? Gözlerinin önünde derin ve lâtif bir yol açılmıyor mu? Bu yoldan aydınlık ve refah içinde hoş, bir renkten bir renge bir ışıktan ötekine atla» diyordu.

Şiir ve resmin birleştiği bu anı daha fazla yaşamak isterdim, vaktin hayli gecikmiş olması beni bu tatlı konuşmadan ayırdı. Gözlerimin önünde güzel plânlar, harukulâde fon anlaşmaları, son derece nadir

BİLECİK İL HALKI

kıymetli çalışmalar ve üzerin de hassasiyetle durulan eserler akıp gitti.

Sergide insanı hayrete düşüren bir hayat ve karakter bolluğu vardı. Birinde denizi ihtiraslı bir aşkla seven bir ruhun şahlanışı öbürün de rüzgârın hayat verici ferahlığı bir kaç fırça darbesiyle renkli dalgalanmalar halinde görülebiliyordu.

Son derece nadir renklerin mütehavvil nüanslar gözü okşıyan penbelikleri, parkın yeşil derinliklerine dalmış kadınları, genç kızların ışıklı vücutlerine atılmış açık şeffaf örtüleri bu renk yağmuru altında görerek geçtim.

Masal güzelliği kadar sarhoş edici şeytanî mahlûkları, kâbuslu sahneleri bu kaprisli şevhet dünyasını aynı heves ve heyecanla seyrettim.

Buna rağmen ayrılırken bir hüzün duydum. Bilmiyorum diğer ziyaretçilerde benim gibi bu renk ziyafetinden doymadan mı ayrılmışlardı?

Bu deha, bu insan zekâsı nelere muktedir degil.

San'atın şu hür çalışması şu yaratıcılığı olmasaydı kendimizden bizi geçiren heyecanlarile sarsmasaydı kalplerimiz çok boş kalırdı dedim ve yürüdüm.

Bilecik öğretmenler Derneğinin 1951 - 1952 yılı faaliyetleri

Öğretmenler arasında samimiyet, dayanışma, mesleki iş ve çalışma berabealiğini şağlamak gayesile her yerde olduğu ğibi Bilecik merkezinde de kurularak faaliyette bulunan öğretmenler Derneğimiz 1951-1952 yılında başlıca şu işleri yapmıştır:

1 - Öğretmenlerin genel ve meslek bilgileriyle bu alandaki kabiliyetlerini arttırmak, meslekî temaslar sağlamak, ilmî, tarihî ve meslekî incelemeler yapmak gayesile aşağıda yazılı yerlere inceleme gezintileri tertip edilmiştir.

KÜPLÜ BUCAĞI GEZİSİ Bu gezide mahallî incelemeler yapıldı, meslekî temaslarda bulunuldu.

İNÖNÜ TÜRK KUŞU KAMPI GEZİSİ: - Bucak ve kamp bölgesi incelendi, planör uçuşları görüldü ve uçuşlar yapıldı.

ESKİŞEHİR GEZİSİ: - Söğütlüler folklör gecesi münasebetile ve Eskişehir Öğretmenler Derneği'nin davetlisi olarak gidildi. Şeker fabrikası, Tayyare fabrikası, okullar ve diğer müesseseler gazildi. Komşu ilin öğretmenleriyle meslekî temaslar yapıldı. Folklör gecesinde bulunuldu.

İZMİT ADAPAZARI GEZİSİ : - İzmit kağıt fabrikası incelendi, okullar gezildi ve arkadaşlarla tanışıldı. Arifiye köy Enstitüsü, Adapazarı okul ve müesseseleri görüldü. Çark mesire yerine gezinti yapıldı.

İZMİR Gezisi : - Bu gezide Bursa, Balıkesir, Manisa, İzmir illeri görüldü. Üç gün müddetle İzmir'de temas ve incelemelerde bulunuldu. İzmirin beli başlı semtleri Konak merkezinden başlanılarak çarşısı, Basmahane, Karataş, Karantina, Güzelyalı, İnciraltı, Kızılçullu, Alsancak, Karşıyaka gezildi. İzmir fuar'ı üç defa dolaşılarak incelendi. İzmirli öğretmenlerle tanışıldı. İlmi tarihi ve mesleki eserler ve yayınlar görüldü. İzmir erkek ve Kız Liselerinde, gidiş ve dönüş yolculuğunda da Balıkesir Necatibey Öğretmen oku-

BİLECİK KENT BELLEĞİ

lunda misafir kalındı. Öğretmen arkadaşların gösterdikleri yakın alâka ve misafirperverlikten çok memnun ve müteşekkir kaldık.

SÖĞÜT GEZİSİ: - Ertuğrul gaziyi anma töreni münasabetiyle gidildi Tören görüldü. Ertuğrul mezarı ziyaret edildi, Söğüt gezildi.

KÜTAHYA GEZİSİ: - Kış içinde yapılmıştır. Kütahya öğretmenleriyle tanışmaya vesile olmuştur. Kütahya çiniciliği ve eserleri incelendi ve okullar gezildi.

GÖLPAZARI GEZİSİ: - İlce öğretmenleri de dahi bütün ilin öğretmenleriyle mesleki temas ve konuşmalarda bulunuldu. Mahallî incelemeler yapıldı.

2 - Gene bu yıl içinde (2250) liraya bir sinema makinası şatın alındı. Okullara öğretici filimler gösterilmek suret le filimle öğretime Bileciğimizde de başlanıldı.

3 - Cumhuriyet bayramı ve yıl başında olmak üzere iki balo verildi.

4 - Edebalî isimli meslekî bir dergi çıkrrılmasına başlanıldı.

Dergimiz meslek, fikir ve san'at dergisidir. Meslekdaşlarımızın verdikleri yazılrrla her ay çıkacaktır

Derneğimiz ve dergimiz öğretmen arkadaşlarımızın yakın ilgi ve yardımlariyle günden güne gelişecek, mesleki sahada fayda ve hizmetini arttıracaktır.

Bilecik Öğretmenler Derneği

Dinlenmeler, Tatiller ve Kamplar

Ziya IŞILDAK

Bozüyük Ortaokulu
Beden Eğitimi Öğretmeni

Her yaşta insanın dinlenmeye büyük bir ihtiyacı vardır. Bu ihtiyaç bilhassa çalışan insalarda kendini tam manası ile hissettirir. Dinlenmeler başlıca iki kısıma ayrılarak mütalaa edilebilirler: Sıhhatli insanların bedeni veya zihni çalışmaları neticesinde vücutlarında biriken yorgunluğun izalesi için yapılan dinlenmelerdir. İkincisi ise hastaların bilhassa nekahet devrelerindeki dinlenmelerdi.

Normal insanların dinlenmeleri de tekrar iki kısma ayrılarak mütalaa edilebilir. Kısa süren dinlenmeler, uzun süren dinlenmeler Kısa süren dinlenmeler hafta sonu dinlenmeleridir ki bunların yorgunluğunu iş adamları şehirin banliyölerinde HAFTA SONU (Veekly Home) dedikleri umumiyetle tek odalı küçücük evlerinde geçirmek suretiyle dinlenmektedirler. Memleketimizde bilhassa bu son senelerde İstanbulda küçük Yalı ve Pendik tepelerinde böyle hafta sonu dinlenmeleri için inşa edilmiş hafta sonu evlerini görmekteyiz. Yorgun iş sahipleri cumartesi gününden pazartesi sabahına kadar dinlenmektedirler. Bu dinlenme evlerinde şehirin vesaiti nakliye, insan gürültülerinden uzak olarak bulunmaları keyfiyeti ve bilhassa ağaçlı yerlerin, deniz kenarlarının tercih edilmesi rağbeti gün geçtikçe artırmaktadır.

Birde hafta sonu evlerinin seyyar şekilleri vardır. Bu bilhassa zengin garp memleketlerinde bir hayli zamandır teammüm etmiş vaziyettedir. Memleketimizde henüz bunlardan ancak bir kaçtane mevcuttur. Bu da otomobillerin arkasına iki tekerlek üzerine oturmuş ve otoya bağlı vaziyette seyyar küçük evlerdir. Bir ailenin yatma ve yemek yeme gibi birinci derecede ihtiyacını karşılayan bu evler

BİLECİK KENT REHBERİ

hafta sonunda sahibi tarafından manzarası ve yolu müsait bir mahalde dinlenmesini en güzel şekilde geçirmesine yardım et mektedir.

BÜYÜK DİNLENMELER : Yorgun insanların, devamlı çalışmaları neticesinde uzun müddet çalışmaya kudretleri kâfi gelmez. Onları tekrar randımanlı işlerinin başında görmek istiyorsak böyle kimseleri 15 - 30 gün arasında tam manâsı ile istirahat ettirmeliyiz. Devlet, hafta sonunda 24 saatlik bir dinlenme hakı tanımıştır. Bazı devletler bunu haftada iki güne dahi çıkarmışlardır. Yine modern memleketler işçilerine gündelikleri ödenmek şartiyle hafta sonu tatillerinide tanımışlardır. Büyük dinlenmeler garp devletlerinde vatandaşlarına mecburi tutulmuştur. Almanyada her devlet memuru senede 15 gün devlet'in dinlenme evlerinde bedava istirahat eder. Memleketimizde büyük dinlenmeler için son zamanlarda alınan kararları görmekteyiz. Bunlar arasında ucuz kamplar tesisi başta gelir. Abant, Kirazlı yayla, Pendik kamplarına, Kızılay kamplarına gün geçtikçe rağbet artmaktadır. Hususî teşekküller, meslek ve san'at cemiyetlerde son senelerde dinlenme kampları açmışlardır. Bunların başında 1949 senesinde Pendikte açılan öğretmenler kampı açılan kampların en büyüklerinden birisi idi. Kampa iştirak eden yorgun öğrenmenler pek cüz'i fiatla tatillerini burada geçirmek suretiyle büyük dinlenmelerini tam manâsı ile geçirdirler.

KAMPLAR : Kampın gayesi. Kamp çocuğun iyi bir seciye, uyanık bir dimağ, sağlam bir vücut geliştirmesini sağlayan ve şahsiyetini tekemmül ettiren en ideal bir vasıtadır. Kamplar iki kısma ayrılırlar. Bir gayeye matuf açılan kamplar. Diğeride ailelerin, küçük toplulukların vakit geçirmek ve birazda ismi kamp olan toplu yaşama şekline kamp diyoruz. Bunlardan birincisini memleketimizde bazı toplu olarak bazı bir mektebin izcilerinin yaptıkları gibi kurdukları kamplardır Birde zayıf, bakımsız çocuklara sırf kilo almaları için hayır kurumları tarafından açılmış çocuk kampları vardır. Umumiyetle bütün kampların gayesi terbi-

yevî ve sıhhî şartlara tabiatın sinesinde intibak ederek muayyen süre içinde iyi itiyatlar alarak şehre dönmektir

Bu kampların açılacağı yerler, şehirlerin ana yollarına yakın olması, istasyon, iskele gibi vesaiti nakliyenin uğrayacağı yerlere yakın olması lâzımdır. Mühim ihtiyaçları karşılamak için bir kasaba civarı olması şayanı tercihtir. Kamp muhiti denize yakınsa deniz civarı, ağaçlıklı, batak olmıyan yerler kamp için tercihe şayandır. Muhitte içecek temiz suyun bulunması zehirli ve vahşi hayvanatın barındığı yerlerden uzak olması şattır. Kamp eskiden memleketimizde fantazi addedilen bir hareket olarak kabul edilirdi. Bu zihniyetin değişmekte olduğunu sevinçle müşahade etmekteyiz. Memleketimizde kampların adedi gün geçtikçe artmaktadır Kampdan şehre dönen herkes kendi işini bilhassa kendi görebilmesi için benliğinde fazlası ile kuvvet ve kudret hissetmektedir,

BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

Bilecik İlköğretim Müfettişleri, Milli Eğitim Memurları ve Gezici Başöğretmenler toplantısından bir gurup

BİLECİK KENT BELLEĞİ

EDEBALİ : Sahibi : Nail Gürer
Mes'ul Müdürü : Mehmet Gerçek
Basıldığı yer : Bozüyük - Basımevi